

Sygn. akt VII U 81/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07.03.2014 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Monika Kiwiorska-Pająk

Protokolant :st. sekretarz sądowy Magdalena Karaś

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 07.03.2014 r. w Świdnicy

sprawy **W. K.**

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny we W.

o nieobciążanie obowiązkiem zaległych składek

na skutek odwołania **W. K.**

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 10.12.2013 r. Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10 grudnia 2013r. znak:(...) w ten sposób, że ustala brak podstaw do przeniesienia odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników R. P. za okres od 1 stycznia 1991r. do 30 czerwca 2005r. w kwocie 26482,50 zł na wnioskodawczynię W. K. .

Sygn. akt VII U 81/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni W. K. odwołała się od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10.12.2013 r. w sprawie odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników Pana R. P. za okres od 01.01.1991 r. do 30.06.2005 r. w kwocie 26.482,50 zł.

W uzasadnieniu odwołania wskazała, że jej brat R. P., który zmarł w dniu (...)r. był objęty ubezpieczeniem społecznym rolników do II kwartału 2005 r., zatem przedawnieniu uległy wszystkie należności z tytułu składek. Natomiast w zakresie terminu do wydania decyzji orzekającej o odpowiedzialności obowiązuje ogólna reguła dotycząca przedawnienia zaległości podatkowej z art. 30 ustawy z dnia 19.12.1980 r. o zobowiązaniach podatkowych, co oznacza, że dopóki nie uległo przedawnieniu zobowiązanie podatkowe, z którego ta zaległość wynika, to możliwe jest orzekanie o tej odpowiedzialności. Zgodnie z powyższym, skoro składki za okres od 1991 r. do 2005 r. uległy przedawnieniu na

podstawie art. 30 ust 1 u.z.p., to organ rentowy mógł w dniu 10.12.2013 r. wydać decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej za te zaległości.

Nadto wnioskodawczynie wskazała, że od dnia 01.01.1998 r. do składek na ubezpieczenie społeczne rolników z mocy art. 52 ustawy o u.s.r. zastosowanie znalazły przepisy Ordynacji podatkowej, w szczególności art. 118 §1, zgodnie z którym nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeśli do końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa upłynęło 5 lat. Wskazany termin biegnie od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa i trwa 5 lat, a przepisy Ordynacji podatkowej nie przewidują żadnych okoliczności powodujących przerwanie lub zawieszenie biegu terminu. Wobec powyższego decyzja o odpowiedzialności wnioskodawczynie za zaległości z tytułu składek mogły obejmować jedynie należności za okres od 2008 r., nie można było uwzględnić w tej decyzji zaległości z tytułu składek za okres od 1991 r. do 2005 r. z uwagi na brzmienie art. 118 §1 o.p. Wnioskodawczynie również zarzuciła stronie pozwanej, że w zaskarżonej decyzji nie wskazała z czego wynika dochodzona kwota, co się na nią składa i nie wskazała za jakie kwartały poszczególne zaległości w składkach zostały naliczone.

Wnioskodawczynie podniosła także okoliczność, że w art. 112 §1 o.p. do którego odsyła art. 52 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest mowa o nabywcy przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa, które na gruncie prawa cywilnego nie obejmuje gospodarstwa rolnego, gdyż są to dwa odrębne pojęcia. Zatem z analizy tych przepisów nie wynika aby odpowiedzialność wskazaną w art. 112 o.p. ponosił nabywca gospodarstwa rolnego skoro w przepisach Ordynacji wyraźnie wskazano, że ponosi ją nabywca przedsiębiorstwa.

Ponadto w art. 112 §1 wskazano, że osoba trzecia odpowiada za zaległości podatkowe (składkowe) solidarnie z podatnikiem. Natomiast w zaskarżonej decyzji nie wskazano, że odpowiedzialność wnioskodawczynie ma charakter solidarny z podatnikiem. Pan R. P. nie żyje lecz zgodnie z art. 97 §1 o.p. znajdującym zastosowanie z mocy art. 52 ustawy o u.s.r., majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy przejmują spadkobiercy. Wnioskodawczynie jako siostra zmarłego spadek po nim odrzuciła poprzez złożenie stosownego oświadczenia przed notariuszem w terminie 6 miesięcy od daty otwarcia spadku. Natomiast organy podatkowe właściwe ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy orzekają w odrębnych decyzjach o zakresie odpowiedzialności poszczególnych spadkobierców (art. 100 §1 o.p.). Ponadto zgodnie z art. 107 §1 o.p. osoby trzecie odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z następcą prawnym podatnika za przejęte przez niego zaległości podatkowe. Z powyższego zatem wynika, że odpowiedzialność wnioskodawczynie za zobowiązania R. P. może mieć ewentualnie charakter solidarny z jego następcami prawnymi. Zatem niewskazanie przez stronę pozwaną solidarnego charakteru zaskarżonej decyzji powoduje, że solidarność ta nie powstaje, a wnioskodawczynie w razie spełnienia świadczenia nie będzie mogła dochodzić roszczenia regresowego, co powoduje że decyzja ta jest niezgodna z prawem i nie może stać się podstawą odpowiedzialności wnioskodawczynie za zaległe składki.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosła o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazano, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie dyspozycji zawartej w treści art. 52 ust 1 pkt 1 ustawy o u.s.r., zgodnie z którą posiadanie gospodarstwa rolnego wiąże się z obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązkiem regulowania składek na to ubezpieczenie w wyznaczonych terminach. Zatem nieopłacenie zobowiązań wobec KRUS przez Pana R. P. stało się podstawą do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, którego przedmiotem było ustanowienie hipoteki na nieruchomości rolnej dłużnika celem zabezpieczenia spłaty należności. Jedną z form egzekucji zobowiązań publiczno – prawnych jest dochodzenie tych należności od osób trzecich, m.in. od nabywców gospodarstwa rolnego, co wynika z obowiązujących przepisów Ordynacji podatkowej, tj. art. 112 i 107 §1. Zatem przesłanką odpowiedzialności wnioskodawczynie w niniejszej sprawie jest istnienie zobowiązań Pana R. P., a więc również wnioskodawczynie jako nabywcy gospodarstwa rolnego. Z uwagi na fakt, że zbywca zmarł odpowiedzialność ta dotyczy już tylko wnioskodawczynie w kwestii zaległych należności z tytułu składek w kwocie z dnia nabycia gospodarstwa rolnego zgodnie z aktem notarialnym.

Ponadto strona pozwana wskazała, że wg stanu na dzień 17.10.2013 r. na koncie rozliczeniowym Pana R. P. nieopłacone składki na ubezpieczenia społeczne rolników za okres od I kwartału 1990 do II kwartału 2001 r. i od IV

kwartał 2001 r. do III kwartał 2003 r. zostały odpisane i zabezpieczone hipoteką na księdze wieczystej nieruchomości rolnej nr KW (...). Kolejne nieopłacone składki za III kwartał 2001 r. i od IV kwartału 2003 r. do II kwartału 2005 r. w kwocie ogółem 3.967,50 zł, jako należność zabezpieczona hipoteką zgodnie z postanowieniami art. 41b ust 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników podlegają odpisaniu ze stanu zadłużenia w terminach: III kwartał 2001 r. – 12.11.2013 r., VI kwartał 2003 – 04.11.2013 r., I kwartał 2004 – 03.02.2014 r., II kwartał 2004 r. – 02.05.2014 r., III kwartał 2004 – 01.08.2014, IV kwartał 2004 r. – 03.11.2014 r., II kwartał 2005 r. – 04.05.2015 r. i będą mogły być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych od dnia przedawnienia (art. 41b ust. 2 ustawy o ubezpieczeń społecznym rolników).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zmarły brat wnioskodawczyni – R. P. (...) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1.01.1979r. r. i z tego tytułu nie opłacił żadnej składki na ubezpieczenie społeczne. W latach 1979-1983 na mocy obowiązujących wówczas przepisów był zwolniony z opłacania składek jako młody rolnik. Kolejne składki od 1989 r. jako przedawnione zostały odpisane w 1996 r. Podobnie odpisywano sukcesywnie należności z tytułu składek za kolejne lata. Na koncie rozliczeniowym pozostały nieopłacone składki od 1990 r., z których należności do II kwartału 1998 r. zabezpieczono hipoteką przymusową na nieruchomości rolnej dłużnika. Wszystkie działania Urzędu Gminy i Oddziału Regionalnego KRUS na rzecz ściągnięcia składek od zobowiązanego były nieskuteczne. Ponadto dłużnik miał zaległości również w zakresie nie opłacanego podatku rolnego oraz alimentów.

R. P. gospodarstwo przejął po rodzicach. Od śmierci matki w 1981 r. był osobą samotną, z żoną i dziećmi kontaktów nie utrzymywał. Nie uprawiał ziemi, a większość posiadanego areалу porastała nieskoszona trawa, stanowiąca źródło pożywienia dla 6 sztuk bydła. R. P. nie dbał o gospodarstwo ani o posiadany inwentarz, nie gromadził zapasów pożywienia na okres zimowy, w związku z czym jesienią 1998 r. w wyniku interwencji sąsiadów siłą zabrano mu wygłodzone krowy. Gospodarstwo to systematycznie upadało. Dom rodzinny doprowadził do ruiny, od śmierci rodziców nie przeprowadził żadnego remontu, a budynek od lat był nieogrzewany i bez prądu. Z uwagi na prowadzony tryb życia kontakt z nim był utrudniony, on sam unikał ludzi, a kontakty personalne ograniczał do minimum, odmawiał także podjęcia leczenia. Żył dzięki pomocy najbliższych sąsiadów i doraźnej pomocy rodziny.

R. P. nie uzyskiwał dochodu z gospodarstwa rolnego ani z innych źródeł i brak było możliwości dochodzenia od w/w należnych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, a ponieważ mieszkał sam brak było też możliwości dochodzenia długu od osób trzecich. Sytuacja powyższa była znana organowi rentowemu, który systematycznie przeprowadzał wizytacje gospodarstwa. Pracownicy KRUS zwykle nie byli w stanie nawiązać jakiegokolwiek rozmowy z R. P.. Już w protokole z wizytacji gospodarstwa z dnia 13.02.1996r. stwierdzono, że nie prowadzi on żadnej działalności rolniczej / podobne stwierdzenia odnotowano w notatce z dnia 2.07.1997r., 10.06.1999r., 22.11.2000r., we wniosku z dnia 1.12.2000r.

Decyzją z dnia 29.06.2012r. organ rentowy stwierdził w stosunku do R. P. ustanie ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1.07.2005r. z uwagi na nieprowadzenie działalności rolniczej. W uzasadnieniu wskazano, że z ustaleń organu rentowego wynika, iż od 2005r. gospodarstwo jest uprawiane przez A. P., a od maja 2011r. również przez W. K..

dowód: akta KRUS, w tym notatka z wywiadu środowiskowego i wizyty w gospodarstwie rolnym R. P. w dniu 10.06.1999 r. k. 19-19a

Wnioskodawczyni W. K. aktem notarialnym – umową darowizny z dnia 12.04.2013 r. Repertorium A nr (...) nabyła nieruchomość rolną, obciążoną hipoteką przymusową, otrzymaną od brata R. P..

Nieopłacone zobowiązania wobec KRUS przez R. P. stały się podstawą do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, którego przedmiotem było ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości rolnej dłużnika celem zabezpieczenia spłaty należności. Z uwagi na fakt, że zbywca R. P. zmarł w dniu (...)r. odpowiedzialność za zaległości z tytułu składek organ rentowy przeniósł na wnioskodawczynię jako nabywcę gospodarstwa rolnego.

Decyzją z dnia 10.12.2013 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego orzekł odpowiedzialność wnioskodawczyni za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników R. P. za okres od 01.01.1991 r. do 30.06.2005 r. w kwocie ogółem 26.482,50 zł.

dowód: akta KRUS

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Istotę sporu w analizowanej sprawie stanowiła ocena prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego dotyczącej odpowiedzialności W. K. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników R. P..

Należy zgodzić się z zaprezentowaną w odwołaniu argumentacją popartą szerokim orzecznictwem, a zwłaszcza z zarzutem przedawnienia możliwości wydania decyzji o odpowiedzialności wnioskodawczyni za składki jako nabywcy, jak również braku przymiotu solidarności w zaskarżonej decyzji. W ocenie Sądu nie ma podstaw do przeniesienia na wnioskodawczynię odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek, jako na osobę trzecią w trybie przepisów Ordynacji podatkowej.

Przede wszystkim należy mieć na uwadze okres, którego dotyczą zaległości, a mianowicie od 01.01.1991 r. do 30.06.2005 r. oraz datę zawarcia umowy darowizny w dniu 12.04.2013 r., po której krótko, tj. w dniu (...)r. dłużnik R. P. zmarł. Istotnym jest tu także okres od 01.07.1995 r., kiedy to strona pozwana stwierdzała, że R. P. nie prowadzi działalności rolniczej, a obszerna dokumentacja, znajdująca się w aktach składkowych KRUS wskazuje na to, że organ rentowy od wielu lat znał sytuację życiową R. P., gdyż wizytował jego gospodarstwo i przeprowadzał wywiady środowiskowe w jego sprawie. Z wszystkich tych protokołów wizytacyjnych oraz wywiadów środowiskowych znajdujących się w aktach KRUS jednoznacznie wynika, że R. P. działalności rolnej nie prowadził, a gospodarstwo, które odziedziczył po rodzicach w 1981 r. doprowadził do ruiny i degradacji. Niemniej organ rentowy decyzją stwierdzającą ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wydał dopiero w 2012r. wskazując, iż ubezpieczenie ustало od dnia 1.07.2005r. mimo, iż dysponował wiedzą, że R. P. działalności rolniczej nie prowadził już od wielu wcześniejszych lat.

Pomimo podejmowania wszelkich prób wyegzekwowania należności, wszystkie działania Regionalnego KRUS na rzecz ściągnięcia składek od zobowiązanego były nieskuteczne. W związku z powyższym zaległe składki były kolejno odpisywane na skutek przedawnienia, a jednocześnie nieopłacone zobowiązania stały się podstawą do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, którego przedmiotem było ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości rolnej dłużnika.

Mimo istnienia takiej sytuacji, żadna ze stron nie powołała się na nią w zaprezentowanej przez siebie argumentacji chociaż, w ocenie Sądu, jest to najważniejsza okoliczność w niniejszej sprawie. Prowadzi bowiem do wniosku, że R. P., który tak naprawdę nigdy nie prowadził działalności rolniczej (prawdopodobnie przyczyną tego była jego choroba psychiczna, na co wskazują okoliczności sprawy) faktycznie ubezpieczeniu społecznemu rolników nie powinien podlegać już w okresie, którego dotyczą składki wynikające z zaskarżonej decyzji.

Problem egzekucji składek powrócił dopiero, kiedy wnioskodawczyni na podstawie umowy darowizny z dnia 12.04.2013 r. nabyła nieruchomość rolną, obciążoną hipoteką przymusową, otrzymaną od brata R. P.. Z uwagi na fakt, że zbywca R. P. zmarł w dniu (...)r. odpowiedzialność za zaległości z tytułu składek organ rentowy przeniósł tylko na wnioskodawczynię jako nabywcę gospodarstwa rolnego.

W zakresie zasad przenoszenia na osoby trzecie odpowiedzialności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników zastosowanie znajduje przepis art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2013 r., 1403 t.j.) w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania zaskarżonej decyzji zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie

ubezpieczeń społecznych, a ponadto do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 62 § 1 i 5, art. 72 § 1 pkt 1 i 4, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 75 § 2 pkt 1 lit. c), art. 77 § 1 pkt 2, art. 77b § 2 i 4, art. 78 § 1, § 3 pkt 3 lit. a) i § 4, art. 79 § 2 pkt 3, art. 91, art. 97 § 1, art. 97a, art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2 i 7, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 105, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, § 1a i § 2 pkt 2 i 4, art. 108 § 1 i 4, art. 110 § 1, § 2 pkt 2 i § 3, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1 pkt 1 i 2, § 3, § 4 pkt 2 i § 5-7, art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2012.749 j.t.).

Zatem odnosząc się do zarzutu wnioskodawczyni w przedmiocie przedawnienia roszczenia należy zaznaczyć, że ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nie regulowała i nie reguluje przesłanek odpowiedzialności osoby trzeciej za zaległe składki, ani terminu wydania takiej decyzji, odsyłając w tej kwestii do wskazanych wyżej ustaw. Wprowadzony zaś od dnia 2 maja 2004 r. art. 41b ust. 7 reguluje jedynie przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z wydanej decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego, a nie termin wydania takiej decyzji. Czym innym jest bowiem przedawnienie należności wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej - a czym innym jest samo "przedawnienie" prawa do wydania decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej.

W orzecznictwie sądowym ugruntowało się stanowisko, że "jedynym terminem ograniczającym prawo do wydania decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej oraz jej wyegzekwowania na gruncie ustawa z dnia 19.12.1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 z późn. zm.) była cezura wynikająca z art. 30 tej ustawy czyli czas przedawnienia się zobowiązania podatkowego, które miało być przedmiotem przeniesienia odpowiedzialności podatkowej na osobę trzecią, bowiem w momencie wygaśnięcia tegoż zobowiązania, upadała podstawa do orzekania o odpowiedzialności podatkowej z tytułu wygasłego zobowiązania, jak również jego egzekwowania. Przepis art. 30 u.z.p. nie był odpowiednikiem obecnie obowiązującego art. 118 §1 i §2 Ordynacji podatkowej, gdyż nie określał on terminu, w którym można było wydać decyzję o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej oraz przedawnienia zobowiązania wynikającego już z takiej decyzji, lecz tylko termin przedawnienia zobowiązania podatkowego, stanowiący ograniczenie do przeniesienia odpowiedzialności za to zobowiązanie na osobę trzecią i jego wyegzekwowania. Zatem w zakresie terminu do wydania decyzji orzekającej o odpowiedzialności obowiązuje ogólna reguła dotycząca przedawnienia zaległości podatkowej z art. 30 u.z.p. To oznacza, że dopóki nie uległo przedawnieniu zobowiązanie podatkowe, z którego ta zaległość podatkowa wynikała, to możliwe jest również orzekanie o tej odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 u.z.p., zobowiązania podatkowe przedawniają się z upływem 5 lat - licząc od końca roku, w którym upłynął termin płatności podatku.

Zgodnie z powyższym, skoro składki za okres od 1991 r. do 1997 r. uległy przedawnieniu na podstawie art. 30 ust. 1 u.z.p., organ rentowy nie mógł w dniu 10.12.2013 r. wydać decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej za wskazane zaległości.

Natomiast od dnia 1 stycznia 1998 r. do składek na ubezpieczenie społeczne rolników, z mocy wskazanego art. 52 ustawy (zarówno w brzmieniu sprzed 2 maja 2004 r., jak i po jego nowelizacji), zastosowanie znalazły przepisy Ordynacji podatkowej - w tym w szczególności art. 118 §1 ustawy. Zgodnie z jego treścią, nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat. Przepis ten od momentu jego uchwalenia nie uległ zmianie i jest przepisem kompetencyjnym, który zakazuje organom podatkowym wydawania decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej po upływie pięciu lat od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa lub uprawnia organy podatkowe do wydania takiej decyzji przed upływem powyższego terminu pięcioletniego. Wskazany termin biegnie od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa i trwa nieprzerwanie do upływu 5 lat. Zatem końcem terminu do wydania decyzji o odpowiedzialności osób trzecich jest ostatni dzień grudnia 5 roku po roku, w którym powstała zaległość podatkowa. Przepisy Ordynacji podatkowej nie przewidują żadnych okoliczności powodujących przerwanie lub zawieszenie biegu terminu określonego w art. 118 § 1 o.p. Wobec powyższego, decyzja o odpowiedzialności W. K. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, mogłaby w dniu 10.12.2013 r. obejmować jedynie należności za okres od 2008 r., a organ rentowy nie mógł w tej decyzji uwzględnić zaległości z

tytułu tych składek za okres od 1991 r. do 2005 r., z uwagi na brzmienie art. 118 §1 o.p.; przy czym przedawnienie samych zaległości z tytułu składek powoduje, że nie można wydać decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej.

W niniejszej sprawie odpowiedzialność za zaległości z tytułu składek organ rentowy scedował tylko na wnioskodawczynię jako nabywcę gospodarstwa rolnego i w tym zakresie powołał się na treść art. 112 i art. 107 §1. Ordynacji podatkowej. Przepisy te wskazują na tzw. odpowiedzialność nabywcy majątku oraz przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa. W art. 112 § 1 o.p., do którego odsyła art. 52 ustawy o u.s.r. rolników (ale tylko do pkt 1 i 2), jest mowa o nabywcy "przedsiębiorstwa" lub "zorganizowanej części przedsiębiorstwa". Ponieważ przepisy Ordynacji podatkowej nie definiują ani pojęcia przedsiębiorstwa, ani pojęcia gospodarstwa rolnego, to zasadnym wydaje się sięgnięcie w tej sytuacji, w drodze wykładni systemowej, do regulacji kodeksu cywilnego. Przedsiębiorstwo definiuje art. 55¹ k.c. i jest to definicją odrębną i różniącą się od definicji „gospodarstwa rolnego”, znajdującej się w art. 55³ k.c. Przedsiębiorstwo na gruncie prawa cywilnego nie obejmuje "gospodarstwa rolnego", gdyż są to dwa odrębne pojęcia.

Z analizy powyższych przepisów, zwłaszcza szczegółowego określenia warunków odpowiedzialności osoby trzeciej oraz definicji przedsiębiorstwa i gospodarstwa rolnego na gruncie prawa cywilnego, nie wynika, aby odpowiedzialność wskazaną w art. 112 o.p. ponosił nabywca gospodarstwa rolnego, skoro wyraźnie w przepisach Ordynacji wskazano, że odpowiedzialność tę ponosi nabywca przedsiębiorstwa.

Zatem w ocenie Sądu, popartej również orzecznictwem (wyrok Sądu Apelacyjnego we Poznaniu z dnia 22.05.2013 r. IIIAUa (...)) odpowiednie stosowanie art. 112 o.p. oznacza, iż przepis ten z uwagi na bezprzedmiotowość w ogóle nie może zostać zastosowany w niniejszej sprawie. Zważyć należy, iż dług związany z obowiązkiem odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne rolników ma charakter publicznoprawny osobisty a nie rzeczowy. Odpowiedzialność za składki na KRUS zbywcy gospodarstwa rolnego nie "idzie za ziemią". Istnieją podstawy do obciążenia spadkobierców zmarłego zbywcy gospodarstwa rolnego jako następców prawnych ale to z tego tytułu, iż w wyniku spadkobrania wstępują oni w sytuację prawną zmarłego. Art. 97 o.p. umiejscowiony jest jednak poza rozdziałem 15 dotyczącym odpowiedzialności podatkowej osób trzecich, która przewidziana została jako subsydiarna.

W tym miejscu odnosząc się do kolejnego zarzutu odwołania, dotyczącego niewskazania przez stronę pozwaną solidarnego charakteru zaskarżonej decyzji, należy podkreślić, że odpowiedzialność wynikająca z art. 107 o.p. jest odpowiedzialnością posiłkową i subsydiarną. Solidarny charakter odpowiedzialności osoby trzeciej jest istotnie zmodyfikowany przede wszystkim przez subsydiarny charakter odpowiedzialności osoby trzeciej, co nie pozwala na dowolny wybór podmiotu, w stosunku do którego kierowane będzie roszczenie. Odpowiedzialność osób trzecich ma charakter posiłkowy i występuje w dalszej kolejności, w związku z czym środki zmierzające do realizacji zobowiązania podatkowego powinny być skierowane przede wszystkim przeciwko podatnikowi.

Po drugie, organy podatkowe powinny prowadzić postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności podatkowej osób trzecich przeciwko wszystkim osobom, które taką odpowiedzialność mogą ponosić. Organ podatkowy nie ma zatem jakiegokolwiek dyskrecjonalnej możliwości wyboru osoby, wobec której wszczyna postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności podatkowej osób trzecich.

Dodatkowo w art. 112 §1 o.p. wskazano, że osoba trzecia odpowiada za zaległości podatkowe (składkowe) solidarnie z podatnikiem.

Jak słusznie zauważono w odwołaniu, organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie wskazał, że odpowiedzialność W. K. ma charakter solidarny z innymi osobami – spadkobiercami, bowiem dłużnik nie żyje. Zgodnie zatem z art. 97 § 1 o.p. znajdującym zastosowanie z mocy art. 52 ustawy o u.s.r., majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy przejmują spadkobiercy. Organ podatkowy właściwe ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy orzekają w odrębnych decyzjach o zakresie odpowiedzialności poszczególnych spadkobierców lub określają wysokość nadpłaty albo zwrotu podatku (art. 100 §1 o.p.). Ponadto zgodnie z art. 107 § 1a o.p. osoby trzecie odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z następcą prawnym podatnika za przejęte przez niego zaległości podatkowe.

Z analizy ww. przepisów wynika, że odpowiedzialność W. K. za zobowiązania R. P. ma charakter solidarny z jego następcami prawnymi-spadkobiercami, a zaskarżona decyzja stwierdzająca odpowiedzialność wnioskodawczyni jako osoby trzeciej powinna stwierdzać, że jest to odpowiedzialność solidarna i musi dotyczyć wszystkich. W niniejszej sprawie strona pozwana powinna ustalić krąg spadkobierców i wydać w stosunku do nich decyzje, jednakże te okoliczności nie były przedmiotem badania w trakcie postępowania przed organem rentowym na etapie wydawania decyzji. Brak zatem wskazania w decyzji solidarnego charakteru odpowiedzialności wnioskodawczyni - w następstwie pominięcia odpowiedzialności następców prawnych R. P. - powoduje, że decyzja ta nie jest zgodna z prawem i nie może stać się podstawą odpowiedzialności odwołującej za zaległe składki.

Zatem uwzględnienie zarzutu przedawnienia, brak decyzji o odpowiedzialności spadkobierców R. P. tj. solidarnej odpowiedzialności odwołującej wraz z następcami prawnymi zmarłego, a także brak podstawy prawnej do przeniesienia odpowiedzialności za zaległe składki z tytułu nabycia gospodarstwa rolnego powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ §2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że ustalił brak podstaw do przeniesienia odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników R. P. za okres od 01.01.1991 r. do 30.06.2005 r. w kwocie 26.482,50 zł na wnioskodawczynię W. K..